

Riktlinjer för skolskjuts

Beslut i kommunfullmäktige 2003-01-23 (§ 21)

Reviderat i kommunstyrelsen 2003-04-14 samt i Utbildningsnämnden 2012-06-20

Reviderat 2019-06-12

Bakgrund/inledning	2
Huvudregel	2
Tillägg till huvudregel.....	2
Kompletterande regler.....	2
Force majeure.....	2
TILLÄMPNINGSFÖRESKRIFTER	3
Definitioner	3
Regeltillämpning.....	4
Huvudregel	4
Tillägg till huvudregel	5
Kompletterande regler	6
Force majeure	8
Tillämpningsföreskrifter	9
Skollagen 10 kap 32 §.....	9
Förordning om skolskjutsning	9
Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning.....	9

Bakgrund/inledning

Rätten till skolskjuts regleras huvudsakligen i Skollagen (2010:800). Skolskjuts är en rättighet för de elever i förskoleklass, grundskola, sarskola och gymnasiesarskola med offentlig huvudman som går i den skolenhet där kommunen har placerat dem och som uppfyller skollagens förutsättningar för att beviljas skolskjuts.

Huvudregel

Skolskjuts anordnas endast till den skola eller den förskoleklass som kommunen anvisat. Skolskjuts anordnas i anslutning till skoldagens början och slut för respektive årskurs.

Skolskjuts anordnas för elever i

- förskoleklass med en skolväg som överstiger 2 km
- årskurserna 1–3 med en skolväg som överstiger 2 km
- årskurserna 4–9 med en skolväg som överstiger 4 km

Skolskjutshållplatsen förläggs så att hållplatsavståndet för elever i

- förskoleklass ej överstiger 2 km
- årskurserna 1–3 ej överstiger 2 km
- årskurserna 4–9 ej överstiger 3 km

Skolskjutssamordnaren kan besluta att elever boende i ett sammanhållet bostadsområde skall behandlas lika vad gäller rätten till skolskjuts. Gångavstånd respektive hållplatsavstånd kan därvid för de längst bort boende överstiga ovan angivna avstånd.

Föräldrarna har ansvaret för eleven på dennes väg från hemmet till skolan eller skolskjutshållplatsen.

Tillägg till huvudregel

Skolskjuts kan beviljas om sådan behövs med hänsyn till trafikförhållandena, funktionshinder hos elev eller någon annan särskild omständighet.

Behov av skolskjuts vid fysiska handikapp/funktionshinder skall styrkas med läkarintyg. Kortvariga funktionshinder berättigar ej till skolskjuts. Den kollektiva skolförsäkringen täcker kostnaden för taxiresor på grund av olycksfall under skoltid.

Från och med 2013 gäller olycksfallsförsäkringen dygnet runt.

Kompletterande regler

Till dessa skolskjutsregler fogas tillämpningsföreskrifter vari införs kompletterande regler och förtydliganden samt även information om av kommunen beslutad rätt för elev till annan kostnadsfri transport än skolskjuts.

Force majeure

Om föraren till skolskjutsfordon bedömer att transporten, på grund av väderlek, vägens skick, mm ej kan utföras på ett trafiksäkert sätt inställes denna. Ersättningskjuts anordnas ej.

TILLÄMPNINGSFÖRESKRIFTER

Definitioner

Med **skolskjuts** avses transporter som anordnas för grundskoleelever enligt 9 kap.15 b § och 10 kap 32 § Skollagen (2010:800).

Med **kostnadsfri resa med linjetrafik och inklusive befintliga skolskjutslinjer** avses resor som ej är att jämställa med skolskjuts enligt skollag och skolskjutsförordning. Detta innebär att skolskjutsreglementets regler om avstånd till hållplats, trafikförhållanden och särskild omständighet **ej** är tillämpliga.

Med **skollinjer** avses busstransporter som sker huvudsakligen för skolans behov. Hit räknas ej taxitransporter.

Med **skoldagens början respektive slut** avses den tidpunkt då lektionerna normalt börjar respektive slutar. Inom skoldagen kan så kallade håltimmar förekomma främst på högstadiet. Dessa kan även påbörja eller avsluta skoldagen.

Med **förskoleklass** avses den obligatoriska skolformen som definieras framför allt i Skollagen kap 9.

Med **skolväg** avses den kortaste användbara vägen från hemmet till den skola som eleven anvisats för sin skolgång.

Med **hemmet** avses den (bostad) fastighet där eleven är folkbokförd eller vid växelvis boende där förälder är folkbokförd. Vid jordbruksfastighet avses ett avgränsat tomtområde kring bostadshuset.

Med **skolskjutshållplats** avses den på- och avstigningsplats som bestämts av kommunens skolskjutssamordnare.

Med **hållplatsavstånd** avses den kortast användbara vägen från hemmet till skolskjutshållplatsen.

Med **sammanhängande bostadsområde** avses ett område som i något avseende är avgränsat till exempel genom avgränsning med parkstråk, skog mot annan närliggande bebyggelse eller genom att all tillfart till området sker från samma punkt.

Med **växelvis boende** avses att elev bor på två adresser, normalt halva tiden vardera, i ett regelbundet mönster (exempelvis onsdag–tisdag varannan vecka) hos föräldrar med gemensam vårdnad om eleven. De båda adresserna skall vara föräldrarnas folkbokföringsadresser varav den ena även elevens.

Med **förälder** likställs även vårdnadshavare eller annan person vartill föräldern tillfälligtvis överlåtit ansvaret för barnet.

Med **kortvariga funktionshinder** avses skada till följd av olycksfall som beräknas vara en begränsad tid. Hit räknas arm- och benbrott med gipsning (under 8–10 veckor), vrickningar, stukningar och dylikt.

Med **samordnad resa** menas att resan upphandlas genom samordning mellan skolorna för att hålla kostnaderna nere.

Med **skolanknuten skolbarnsomsorg** menas skolbarnsomsorg som drivs av den skola barnen är inskrivna vid.

Med **vald skola** menas en kommunal skola utanför upptagningsområdet samt en fristående skola där eleven placerats utifrån att vårdnadshavaren önskat det. Det egna valet står fast tills dess att vårdnadshavare meddelar något annat och detta gäller även vid stadiabyte, det vill säga från årskurs 3 till 4 samt från årskurs 6 till 7.

Regeltillämpning

Huvudregel

Val av skola

Elev har endast rätt till skolskjuts då skolgången fullgörs vid den skola som kommunen har anvisat.

Enligt skollagen har eleven rätt att gå kvar läsåret ut respektive sista årskursen på den skola där eleven börjat. Detta innebär dock ingen rätt till skolskjuts. Väljer eleven att gå kvar på skolan och det är en skola utanför upptagningsområdet, anses det vara ett val av skola.

Elev i fristående särskola har rätt till kostnadsfri skolskjuts. Denna bör i möjligaste mån samordnas med den kommunala särskolans skjutsar.

Rätt till kostnadsfri resa med linjetrafik för elever i förskoleklass och grundskola redovisas under *Kompletterande regler*.

Skolskjuts för elever i förskoleklass och grundskola med skolbarnsomsorg

Elev har inte rätt till skolskjuts mellan bostad och skolbarnsomsorg.

Om skolbarnsomsorgen är inrymd i skolans lokaler får eleven, i mån av behov, kostnadsfri resa till och från skolan i anslutning till skoldagens början och slut för den egna klassen/gruppen.

Om elev av kommunen anvisats skolbarnsomsorg utom gångavstånd från skolan bör skolskjuts anordnas mellan skolbarnsomsorgen och skolan.

Elever med skiftande adresser

Skolskjuts anordnas utifrån den adress där eleven är folkbokförd, Se nedan även växelvis boende under kompletterande regler.

Avståndsmätning

Avstånd mellan hemmet och skolan mäts i kommunens digitala skolskjutssystem. Avståndet, den kortaste farbara skolvägen, mäts mellan den punkt i GIS-systemet som markerar fastigheten vid vilken folkbokföringsadressen är belägen och motsvarande punkt som markerar skolans fastighet.

Skolskjutshållplats

Skolskjutshållplats kan vara ordinarie hållplats för linjetrafik eller annan plats som bedömts lämplig av kommunens skolskjutssamordnare. Skolskjutshållplatserna bör besiktas årligen.

Det kan förekomma att på- och avstigningshållplatsen ej är densamma.

Skolskjutshållplatsens förläggning

Kommunens skolskjutssamordnaren bestämmer skolskjutshållplatsens läge med utgångspunkt i en trafiksäkerhetsbedömning, vilken innefattar såväl på- och avstigande elever som övriga trafikanter. Bedömningen ska även omfatta hållplatsens lämplighet vid till exempel. snö och halka.

Skolskjutssamordnaren bör också bedöma körtidens påverkan vid bestämmande av hållplats, så att denna inte utökas genom förläggning av hållplatser tätt intill varandra, detta med hänsyn till eleverna med de längsta restiderna. Elev hämtas inte vid hemmet utan särskilda skäl:

Föräldrarnas ansvar

Föräldrarna ansvarar för eleven tills han/hon har stigit på morgonskjutsen till skolan. Om elev missat skolskjutsen har föräldrarna ansvaret för att eleven kommer till skolan. Efter skolan ska kommunen anses aktivt ha överlämnat ansvaret till föräldrarna när elev stiger av skolskjuts.

Kommunens ansvar

Föräldrarna skall på morgonen anses aktivt ha överlämnat ansvaret till kommunen när elev stiger på skolskjuts.

Tillägg till huvudregel

Trafiksäkerhetsbedömning – allmänt

Trafiksäkerhetsbedömningar bör omprövas minst årligen eller oftare om omständigheterna det kräver.

Skolan har att följa Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter/Vägverket (1988:17, se bilaga)

samt den trafiksäkerhetspolicy som kan ha fastställts av kommunfullmäktige.

Skolskjutssamordnaren beslutar om undantag (för det enskilda barnet) från avståndsnormen till följd av bristande trafiksäkerhet i enligt med av egen eller kommunfullmäktige fastställd trafiksäkerhetspolicy. Skolskjutssamordnaren bör inhämta yttrande från den nämnd som ansvarar för trafiksäkerhetsfrågorna i kommunen.

Trafiksäkerhetsbedömning – vinterskjuts

Elev kan ges rätt till skolskjuts under vintern om trafiksäkerheten nedsätts avsevärt till exempel genom att vägbredden minskar på grund av oplogade vägrenar eller att sikten för fordon nedsätts av mörker på en krokig eller backig väg. Kyla, blåst eller mörk skog ligger ej till grund för trafiksäkerhetsbedömningen vid beviljandet av vinterskjuts.

Tiden för vinterskjuts kan fastställas som en viss period av året, till exempel 1 november–31 mars, men den kan också bedömas med hänsyn till förhållandena det enskilda året.

Medicinska skäl

Om elev har behov av skolskjuts på grund av medicinska skäl, ska behovet styrkas av läkare och beslut fattas av skolskjutssamordnaren.

Omprovning skall ske minst årligen.

Kortvariga funktionshinder – försäkringsärenden

Kommunen svarar inte för skolskjuts vid kortvariga funktionshinder. Hit räknas arm- och benbrott med gipsning (under 8–12 veckor), vrickningar, stukningar och dylikt.

Kommunens försäkring av elever i förskola och grundskola täcker från och med 2013 olycksfall även under fritid, inklusive skollov (dygnet runt)

Skolan bör hjälpa den enskilda föräldern med skadeanmälan, kontakt med kommunens försäkringsbolag och eventuellt med förslag till hur skjutsarna kan ordnas. Rutiner för detta bör vara klara och kommunicerade.

Andra kortvariga funktionshinder

Vid återkommande skada (som ej kan hänföras till olycksfall eller ersätts med försäkring) med tillfälliga behov av skolskjuts kan denna beslutas av skolskjutssamordnaren efter läkarintyg – se ovan under medicinska skäl.

Annan särskild omständighet

Skolskjutssamordnaren kan vid annan särskild omständighet besluta om rätt till skolskjuts.

Annan särskild omständighet kan vara en kombination av orsaker som var för sig inte vore tillräckligt skäl för rätt till skolskjuts. Omprövning skall ske minst årligen.

Kompletterande regler

Skoltransportens körväg

Planerad skolskjuts ska ej göra avvikelser från rakaste färdväg som ej motiveras av gällande skolskjutsregler. När utvikningar ("skaftkörningar") görs bör dessa hållas så korta som är praktiskt möjligt för att inte körtiderna för andra elever skall förlängas mer än nödvändigt. Eventuella utvikningar bör beslutas för högst ett år i taget så att förändrade omständigheter kontinuerligt tas med i bedömningen.

Självskjuts

Skolskjutssamordnaren kan avtala med förälder att svara för elevs skolskjuts mot självskjutsersättning. Denna är om inte annat avtalats det belopp vilket kan utges som skattefri ersättning. Om högre ersättning utges skall kontrolluppgift lämnas till skattemyndigheten. Utbetalningen sker genom kommunens ekonomisystem.

Enskild väg

Skolskjuts trafikerar enskild väg endast om denna är av godtagbar kvalitet, så att normal hastighet och därmed rimliga körtider kan hållas utan att risk för skador på skolskjutsfordon uppstår.

Normal hastighet bör på de mindre vägarna uppgå till minst 30 km/h.

Vägunderhåll av enskild väg

Om vägunderhåll väsentligen eftersatts inställs skolskjuts, varvid ansvaret för skoltransporten övergår till föräldrarna. De återopade bristerna ska dokumenteras. Inställd transport återupptas ej förrän bristerna genom förnyad besiktning konstaterats avhjälpda.

Periodisk indragning av skolskjuts

Skolskjuts kan inställas på väg eller del av väg under en på förhand fastställd tidsperiod, till exempel vintertid på grund av kända återkommande halkproblem eller vid nedsatt framkomlighet på grund av väg- eller byggnadsarbeten. Ersättnings skjuts anordnas ej.

Extrabeställning av skolskjuts

Beställning skall göras av behörig tjänsteman. Resa som beställs av förälder ersätts ej av kommunen.

Återlämnande av busskort

Elev har endast rätt att disponera busskort för skolskjuts så länge eleven är skolskjutsberättigad. Busskortet skall därför omedelbart återlämnas om skolskjutsberättigandet upphör (exempelvis vid byte av adress).

Samråd

Samråd mellan berörda parter bör ske såsom föreskrivs i trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning (1988:17, se bilaga). Kommunfullmäktige kan komma att besluta om formerna för samrådet för att nödvändig samordning skall ske. Berörda parter är skolskjutssamordnare, trafikhuvudman, trafiksamordnare.

Undervisning, ordning

Rektor skall tillse att trafiksäkerhetsverkets föreskrifter för skolskjutsning (1988:17 se bilaga) vad gäller undervisning och ordning tillämpas av skolan.

Samordnad resa till och från särskild skolbarnsomsorg

Elever i särskoleanknuten skolbarnsomsorg eller korttidstillsyn har rätt till kostnadsfri samordnad hemresa från denna till bostad eller korttidsvistelse (korttidshem, stödfamilj). Under skollov skall samordnad resa anordnas även från bostad eller korttidsvistelse till särskoleanknuten skolbarnsomsorg.

Elever vid särskilt anordnad skolverksamhet dit elever hänvisas från hela kommunen har rätt till kostnadsfri samordnad resa till och från skolanknuten skolbarnsomsorg på samma grunder som särskolans elever (se ovan).

Samordnad resa till och från förskoleklass samt särskild förskoleverksamhet

Elever i särskoleanknuten förskoleklass har rätt till kostnadsfri samordnad hemresa från skolbarnsomsorg till bostad eller korttidsvistelse på samma grunder som för särskoleanknuten skolbarnsomsorg. Under skollov skall samordnad resa anordnas även från bostad eller korttidsvistelse till skolbarnsomsorg för barn i särskoleanknuten förskoleklass.

Barn vid hörselförskola, språkförskola och annan liknande förskoleverksamhet dit elever hänvisas från hela kommunen har rätt till kostnadsfri samordnad resa till och från utökad omsorg på samma grunder som elever i särskoleanknuten skolbarnsomsorg.

Resa vid gemensam vårdnad med växelvis boende

Elev har rätt till skolskjuts vid växelvis boende, enligt definitionen ovan, om det växelvisa boendets båda adresser normalt innebär att eleven anvisas en och samma skola.

Elev som växelvis bor i skilda skolors upptagningsområden har, efter prövning rätt till kostnadsfri resa med linjetrafik eller befintlig skolskjuts mellan de båda boendena och den kommunala skolan som anvisats. Vid prövningen bedöms möjligheten och förmågan för eleven att själv ta sig mellan de växelvisa boendena och skolan.

Skolskjuts eller kostnadsfri resa med linjetrafik och befintlig skolskjutsning anordnas ej till förälder folkbokförd i annan kommun

Kostnadsfri resa vid val av skola

För elev som valt (annan än anvisad) förskoleklass eller grundskola inom kommunen beviljas kostnadsfri resa med linjetrafik inklusive befintliga skollinjer om kortaste skolvägen överstiger 4 km för skolår 4–9 samt 2 km för förskoleklass och skolår 1–3.

Skolan har ansvaret för eleven från ankomst till skolan på överenskommen tid och tills eleven på avtalad tid lämnar skolan.

Föräldrarna har ansvaret för att bedöma om eleven är mogen att ta eget ansvar för resan med linjetrafik inklusive skollinjer.

Krisplan

Skolan bör ha en plan att följa vid krissituationer. Skolans rektor är ansvarig för att en sådan finns vid skolan och att berörd personal är insatt i denna.

Kontakttelefon

Skolan ska, under den tid som barnen är på väg till skolan, under skoltid och så länge barnen är på väg hem, ha en bemannad kontakttelefon. Detta kan ske i samarbete mellan flera skolor.

Telefonnumret får endast lämnas ut till entreprenörer och huvudman, förutom skolans egen personal.

Force majeure

Skolskjutssamordnaren bör överenskomma med varje entreprenör om hur föräldrar och skola skall informeras i händelse av inställda skjutisar på grund av force majeure, vilka åtgärder som skall vidtas etc.

Tillämpningsföreskrifter

Skolskjutsningen regleras av många olika lagar, förordningar och föreskrifter. Nedan görs ett utdrag ur några av dessa bestämmelser och regler.

Skollagen 10 kap 32 §

Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller elever som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25–27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

Elevens hemkommun ska ombesörja att skolskjuts anordnas.

Förordning om skolskjutsning

SFS 1970:340

2 § Skolskjutsning ska när det gäller tidsplaner och färdvägar ordnas så att kraven på trafiksäkerhet tillgodoses.

I varje kommun ska den eller de nämnder som enligt 2 kap. 2 § andra stycket skollagen (2010:800) fullgör kommunens uppgifter som huvudman inom skolväsendet verka för att särskilt anordnade hållplatser för skolskjutsning utformas så att olyckor i möjligaste mån undviks. Nämnden bestämmer efter att ha inhämtat synpunkter från den kommunala nämnd som ansvarar för trafikfrågor, polismyndigheten och väghållaren för varje skolskjuts färdväg och de platser där på- och avstigning bör ske.

Nämnden svarar för att eleverna undervisas om vad de ska göra för att undvika olyckor i samband med skolskjutsning. Förordning (2011:527).

Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning

TSVFS 1988:17

1. Tidsplaner och färdvägar

1.1 I tidsplaner bör anges tidigaste avgång från vissa hållplatser. Körtiden skall beräknas så att föraren kan följa de bestämmelser som gäller för trafiken och vidta behövliga säkerhetsåtgärder. Vidare skall beaktas de ändringar i siktförhållanden och vägslag som kan uppkomma.

1.2 Färdväg för skolskjuts bör inte läggas över skolgård. Om färdvägen läggs över en skolgård bör den avskiljas från de områden där eleverna uppehåller sig. Backning på skolgård och område i direkt anslutning till skolan bör förbjudas.

2. Hållplatser

2.1 Vid skola bör hållplats för skolskjuts läggas i direkt anslutning till skolområdet. Kan hållplats inte förläggas i direkt anslutning till skolområdet och måste eleverna därför korsa väg med livlig fordonstrafik, bör det eftersträvas att gångtunnel, gångbro eller signalreglerat övergångsställe anläggs.

2.2 Om på- eller avstigning skall ske vid livligt trafikerad väg bör särskilt anordnad hållplats användas eller särskild hållplats för skolskjutsning anordnas.

3. Samråd

Samråd enligt 2 § 2 st förordningen (1970:340) om skolskjutsning bör ske i god tid före varje läsårs början. Skolstyrelsen bör också samråda med dem som kommer att svara för skolskjutsningen, föräldraföreningar, trafiksäkerhetsnämnd eller motsvarande och representanter för skolskjutsförarna.

Berör skolskjuts mer än en kommun bör samråd ske mellan skolstyrelserna i berörda kommuner.

4. Undervisning, ordning

4.1 Vid läsårets början bör hållas särskild genomgång med de elever som färdas till och från skolan med skolskjuts. Genomgången bör omfatta trafiksäkerhets- och ordningsregler vid hållplats, vid på- och avstigning, under färden samt vid förflyttning till och från fordonet. Vidare bör lämnas råd och anvisningar om åtgärder och uppträdande i samband med en eventuell olycka.

4.2 Lärare, skolvärd eller vaktmästare bör svara för ordningen vid på- och avstigning vid skolan.